

Rapport

Klacht

Op 4 juli 2006 kregen ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost een melding van mishandeling, waarna zij ter plaatse gingen en optraden. Verzoeker was ook ter plaatse en probeerde naar zijn zeggen de boel te sussen.

In dit verband klaagt verzoeker erover dat de politie bij dit optreden geweld jegens hem heeft gebruikt.

Voorts klaagt verzoeker erover dat toen hij zich op het politiebureau meldde om een klacht in te dienen, hij werd aangehouden wegens het belemmeren van een ambtshandeling.

Gezien het grote belang dat moet worden toegekend aan adequate interne klachtbehandeling, stelt de Nationale ombudsman voorts uit eigen beweging een onderzoek in naar de wijze waarop de korpsbeheerder de klacht van verzoeker heeft behandeld. Hierbij zal in het bijzonder aandacht worden besteed aan de beslissing van 13 juli 2006 waarbij verzoeker niet-ontvankelijk is verklaard wegens de mogelijkheid van bezwaar en beroep, én de wijze waarop deze beslissing is gemotiveerd.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 5 juli 2006 diende verzoeker een klacht in bij het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost. Tijdens de aanhouding van verzoekers buurman J. op 4 juli 2006 zou verzoeker door een politieambtenaar met kracht in de struiken zijn geduwd en in de struiken tegen de grond zijn gehouden. Volgens verzoeker had hij hierbij verwondingen opgelopen, bestaande uit een gebroken duim c.q. hand en schrammen aan zijn gezicht, armen en benen. Volgens de politie zou verzoeker een ambtshandeling hebben willen belemmeren, maar verzoeker stelde dat hij de politie alleen maar wilde helpen omdat hij een goed contact heeft met J. en weet dat agressie jegens J. averechts bij J. werkt.
2. Bij brief van 13 juli 2006 berichtte de korpsbeheerder verzoeker dat zijn klacht niet in aanmerking kwam voor behandeling conform de klachtenregeling omdat verzoekers klacht betrekking zou hebben op een handeling waartegen hij bezwaar kon maken of waartegen beroep kon worden ingesteld.
3. Verzoekers raadsman wendde zich bij brief van 9 augustus 2006 opnieuw tot de korpsbeheerder. In zijn brief voerde hij het volgende aan. Op 4 juli 2006 ontstond er voor de woning van verzoekers buurman J. een woordenwisseling tussen J. en zijn schoonvader. De vriendin van J. zou door J. zijn mishandeld. Er was een aantal omstanders bij die J. susten om te voorkomen dat de zaak zou escaleren. Verzoeker bevond zich hier eveneens bij.

Op een gegeven moment kwamen er twee politieauto's ter plaatse. Vier politieambtenaren spraken J. en zijn schoonvader aan toen er nog twee politieauto's aankwamen. Deze politieambtenaren sprongen met de wapenstok in de hand op J. en verzoeker af. Volgens de raadsman werd J. geslagen en tegen de grond gewerkt en werd verzoeker met kracht in de struiken gegooid en op de grond in bedwang gehouden. Hierbij liep verzoeker verwondingen op aan gezicht, armen en benen en brak hij zijn duim.

Volgens verzoeker was het politieoptreden disproportioneel en volstrekt onterecht en overbodig.

4. De politie nam verzoekers klacht alsnog conform de klachtenregeling in behandeling. Nadat was gebleken dat de klacht niet op informele wijze kon worden afgedaan, werd deze aan de korpsbeheerder voorgelegd.

De korpsbeheerder liet verzoeker bij brief van 30 oktober 2006 weten het tegen verzoeker gebruikte geweld proportioneel te achten. Volgens de korpsbeheerder trachtte de politie J. aan te houden en werd verzoeker gesommeerd zich niet met deze aanhouding te bemoeien. Verzoeker voldeed meerdere malen niet aan dit verzoek, waardoor hij steeds door een van de politieambtenaren achterwaarts werd weggeduwd. Verzoeker kwam steeds terug en de laatste maal gaf een politieambtenaar verzoeker een duw met beide handen tegen zijn borst, waardoor verzoeker in de struiken viel, aldus de korpsbeheerder.

Omdat verzoeker zich niet kon vinden in het standpunt van de korpsbeheerder, wendde hij zich vervolgens tot de Nationale ombudsman.

I. Ten aanzien van het geweldgebruik

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren bij de aanhouding van zijn buurman J. geweld jegens hem hebben gebruikt.

2.1. De korpsbeheerder heeft de Nationale ombudsman bij brief van 8 april 2008 laten weten dat de politie op 4 juli 2006 een melding van mishandeling ontving. Deze melding luidde "mld (melder, N.o.) staat thv flat (...). Zijn dochter 18 jr is in flatgebouw mishandeld door een jongen. Hij zegt dat drie à vier personen hem weggestuurd hebben en dat de jongen nog in".

De politie is volgens de korpsbeheerder met vier dienstvoertuigen ter plaatse gegaan omdat er tijdens het rijden naar de melding een aanvulling kwam dat het om een vechtpartij in een woning ging. Naast de door de meldkamer aangestuurde politievoertuigen heeft een aantal politieambtenaren het initiatief genomen mee te rijden.

De korpsbeheerder heeft gesteld dat toen de vier politieambtenaren ter plaatse waren, zij een aantal personen op straat zagen staan die tegen elkaar schreeuwden en elkaar duwden.

De aanleiding om verzoeker aan te houden was volgens de korpsbeheerder dat verzoeker probeerde de aanhouding van J. te voorkomen door de politieambtenaren beet te pakken. Eén van de politieambtenaren heeft verzoeker meerdere malen weggeduwd en gemaand rustig te blijven, maar verzoeker liep steeds weer terug naar de plaats van de aanhouding. Deze politieambtenaar heeft verzoeker vervolgens een duw met beide handen op de borst gegeven waardoor verzoeker in de struiken viel. Nadat verzoeker uit de struiken kwam, zag deze politieambtenaar dat verzoeker een tweetal kleine schrammen op zijn gezicht had, aldus de korpsbeheerder.

2.2. In een door de korpsbeheerder bijgevoegd proces-verbaal van bevindingen van betrokken politieambtenaar F. van 4 juli 2006 staat onder meer vermeld dat hij met zijn collega R. naar aanleiding van de melding van mishandeling "op de achterhand" is meegereden naar de betreffende locatie. Zij hoorden onderweg dat collega's al ter plaatse waren, maar dat hun aanwezigheid gewenst was.

Ter plaatse aangekomen zagen F. en R. dat hun collega's Kl. en Ko. bezig waren met de aanhouding van J. en dat verzoeker zich druk met de aanhouding bemoeide. Verzoeker wilde de collega's Kl. en Ko. weerhouden om J. aan te houden en probeerde hen vast te pakken. In het proces-verbaal staat voorts vermeld dat F. deze handeling staakte door verzoeker bij zijn borst vast te pakken en weg te duwen van de plaats waar de aanhouding plaatsvond. Verzoeker probeerde meerdere malen terug te lopen naar de plaats van de aanhouding. F. duwde verzoeker telkenmale weg en riep tegen verzoeker dat hij rustig moest blijven. Op een gegeven moment liep verzoeker in de richting van de aanhouding, waarop F. hem een duw met beide handen op de borst heeft gegeven. Hierdoor raakte verzoeker uit balans en viel in de struiken. Verzoeker bleef zich nog steeds in de richting van de aanhouding bewegen, waarop F. hem bij zijn rug en nek vastpakte en hem onder controle bracht, zo blijkt uit het proces-verbaal. Nadat verzoeker uit de struiken kwam, zag F. dat hij een tweetal kleine schrammen op zijn gezicht had.

2.3. In het bijgevoegde proces-verbaal van verhoor van verzoeker van 4 juli 2006 staat onder meer dat verzoeker heeft verklaard dat hij heeft geprobeerd J. tot bedaren te brengen tijdens de woordenwisseling die J. met zijn vriendin en haar vader voerde (bij deze woordenwisseling werd ook geduwd). Op een gegeven moment waren er twee politieambtenaren ter plaatse, die gegevens van J. en zijn schoonvader noteerden. Kort hierna kwamen er volgens verzoeker nog twee of drie surveillancevoertuigen ter plaatse en verzoeker zag dat er een politieambtenaar in de richting van J. liep met een wapenstok in zijn hand. Verzoeker zag aan de houding van J. dat J. hier boos om werd en dat hij door twee of drie politieambtenaren werd vastgepakt en kennelijk werd aangehouden.

Omdat verzoeker J. rustig wilde krijgen, wilde hij naar J. toe lopen en vroeg hij de politieambtenaren of hij niet mee mocht naar het politiebureau. Verzoeker heeft verklaard dat toen hij verder in de richting van J. liep, hij plotseling werd tegengehouden en in de struiken werd gegoid. Volgens verzoeker zei de betreffende politieambtenaar daarbij niets. Terwijl hij in de struiken viel, werd ook zijn linkerarm op zijn rug gedraaid. Pas nadat verzoeker enige malen had gezegd dat hij zich rustig zou houden, liet de politieambtenaar hem los. Verzoeker heeft gesteld flinke schrammen en een scheur in zijn korte broek te hebben overgehouden aan het incident. Voorts heeft verzoeker verklaard het heel spijtig te vinden hoe het incident is verlopen en dat het niet zijn bedoeling was om de politie te belemmeren in hun ambtshandeling. Hij wilde J. alleen maar rustig krijgen en de politie helpen.

3. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder heeft verzoeker in zijn brief van 29 mei 2008 aan de Nationale ombudsman onder meer gesteld dat de situatie pas escaleerde toen de tweede groep politieambtenaren met veel geweld en machtsvertoon ter plaatse kwam.

Voorts heeft verzoeker gesteld dat hij op geen enkel moment heeft geprobeerd een politieambtenaar beet te pakken omdat hij altijd respect voor de politie heeft gehad. Volgens verzoeker is hij wel richting J. gelopen omdat J. met veel agressie werd aangehouden en daar geen enkele aanleiding toe was. Op dat moment werd hij door een politieambtenaar hard in de struiken geduwd en werd zijn arm op zijn rug gedraaid en doorgeduwd.

4. Op 10 juni 2008 hebben twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman een aantal betrokken politieambtenaren gehoord.

4.1. Betrokken politieambtenaar Kl. heeft onder meer verklaard dat hij op 4 juli 2006 samen met zijn collega D. door de meldkamer ter plaatse werd gestuurd. Zijn collega's Ko. en A. kwamen nagenoeg tegelijkertijd ter plaatse aan.

Kl. heeft verklaard dat hij ter plaatse J. en zijn vriendin zag en dat haar vader en drie vriendinnen aan de overkant van de straat stonden. Kl. hoorde dat J. zijn vriendin had geslagen. In het gesprek met J. kwam verzoeker er steeds tussendoor en zei dat J. helemaal niets had gedaan, aldus Kl. Volgens Kl. heeft het ongeveer tien minuten geduurd voordat daadwerkelijk tot aanhouding van J. werd overgegaan.

Kort nadat zijn collega's F. en R. ter plaatse kwamen, gingen A. en Kl. tot aanhouding van J. over. Kl. heeft verklaard dat hij J. bedreigend vond en dat hij het idee had dat het fout kon gaan. Volgens Kl. was J. een "potig, gespierd baasje" en hebben de politieambtenaren J. gevraagd mee te werken. Maar J. bleef zich lostrekken en stond op het punt van ontploffen, aldus Kl.

Volgens Kl. heeft Ko. hen bij de aanhouding geassisteerd. Kl. heeft verklaard dat hij had geprobeerd J. een armklem aan te leggen, hetgeen niet lukte. Kl. wist zich niet meer te herinneren of J. in een nekklem of hoofdklem was gelegd. Tijdens de aanhouding hoorde Kl. geroep achter zich van een man die hen belemmerde in de aanhouding van J. Dit bleek volgens Kl. verzoeker te zijn.

Kl. heeft verklaard dat verzoeker geen rustgevende factor was en dat hij vanaf het begin het gesprek heeft verstoord. Volgens Kl. heeft verzoeker niet eens tegen J. gezegd dat hij rustig moest doen en Kl. begreep dan ook niet dat verzoeker stelt dat hij de boel slechts probeerde te sussen.

Kl. heeft aangegeven dat hij niet heeft gezien dat verzoeker de aanhouding probeerde te belemmeren; dit had hij alleen gehoord. Volgens Kl. was de vriendin van J. tijdens de aanhouding heel driftig en heftig aan het schreeuwen. Zij kwam de hele tijd naar hen toelopen en riep dat zij J. moesten loslaten.

Kl. heeft verklaard niet te weten waarom verzoeker niet meteen was aangehouden.

4.2. Betrokken ambtenaar Ko. heeft onder meer verklaard dat hij samen met zijn collega A. ter plaatse ging en dat hij daar twee groepen aantrof. Aan de ene kant van de straat zag Ko. het slachtoffer staan, die hij kende. Aan de andere kant zag Ko. haar vader met haar vriendinnen staan. Ko. heeft het verhaal van de vader en de vriendinnen aangehoord. De vader van het slachtoffer was ten einde raad en haar vriendinnen waren bang voor J., aldus Ko. Het slachtoffer wilde door de politie met rust gelaten worden. Ko. heeft verklaard dat hij haar gezwollen ogen zag toen zij haar bril afdeed.

Voorts heeft Ko. verklaard dat hij J. van naam kende. J. deed iets in de vechtsport en is volgens Ko. een fysiek sterk persoon. Volgens Ko. duwde J. hem tijdens de aanhouding weg. Ko. heeft verklaard dat hij J. met de lange wapenstok heeft geslagen. Ko. had eerst overwogen om tegen J. pepperspray te gebruiken, maar dit was geen optie omdat hij dan waarschijnlijk zijn collega A. zou besmetten. Volgens Ko. heeft hij J. toen op zijn bovenbeen geslagen om het verzet van J. te breken. Dit doet volgens Ko. echt veel pijn, maar J. knipperde nog niet met zijn ogen.

Ko. heeft verklaard dat hij constant het gevoel had dat de politie het niet ging winnen, omdat J. zo enorm sterk was. Na J. drie keer met de wapenstok te hebben geslagen, zakte hij door zijn knieën en konden A., Kl. en Ko. hem aanhouden, aldus Ko.

Voorts heeft Ko. verklaard dat hij een aantal keren van achteren werd vastgepakt door het slachtoffer. Ook verzoeker had hem van achteren vastgepakt, aldus Ko. Verder had Ko. niet veel meegekregen van hetgeen er in zijn omgeving gebeurde, omdat hij veel te druk was met de aanhouding van J. Ko. heeft verklaard dat hij niet precies wist wat verzoeker had gezegd, maar dat de essentie was dat hij wilde bemiddelen. Op dat moment was de

politie al met de aanhouding bezig, aldus Ko.

4.3. Betrokken ambtenaar A. heeft onder meer verklaard dat de politie ter plaatse eerst de partijen heeft gesproken en dat zij J. vervolgens hebben meegedeeld dat hij was aangehouden. Volgens A. werd de situatie steeds dreigender en bood J. aardig wat verzet. Het lukte niet meteen om J. aan te houden of hem naar de grond te brengen. Pas nadat Ko. kwam helpen, kon J. worden aangehouden. Volgens A. was J. daarbij waarschijnlijk wel in een klem genomen, maar hij kon zich dat niet meer herinneren.

Voorts heeft A. verklaard dat hij niet heeft gemerkt dat verzoeker zich met de aanhouding bemoeide, want hij was veel te druk met J.

4.4. Betrokken politieambtenaar F. heeft onder meer verklaard dat hij die bewuste dag met zijn collega R. ter plaatse is gekomen, waar hij zijn collega's D., A. en Ko. aantrof.

F. werd door zijn collega A. gewenkt dat J. werd aangehouden. F. heeft verklaard dat hij aan het gezicht van zijn collega's kon zien dat er gewerkt moest worden. Volgens F. kwam verzoeker op het moment van aanhouden ergens vandaan gelopen richting J. en riep hij dat hij J. kende, dat J. niets had gedaan en dat hij J. rustig kon krijgen. F. verklaarde dat hij heeft gezegd dat verzoeker rustig moest blijven en toen verzoeker niet luisterde en niet weging, hij hem naar zo'n tien meter verderop heeft begeleid. Volgens F. heeft hij verzoeker meerdere malen gemaand rustig te blijven. Op het moment dat zijn collega's tot aanhouding overgingen, was er geen ruimte meer voor verzoeker om een gesprek met J. aan te gaan, aldus F.

Volgens F. kwam verzoeker telkens weer terug en wilde hij J. ontzetten. Verzoeker was niet rustig te krijgen. F. heeft voorts verklaard dat hij verzoeker in het begin zacht, maar daarna enkele malen wat harder terug heeft geduwd. Dit deed F. door verzoeker met zijn handen tegen zijn borst tegen te houden. Bij de vierde of vijfde duw verloor verzoeker zijn evenwicht, waardoor hij ten val kwam en in de struiken viel, aldus F.

F. heeft verder verklaard dat hij verzoeker onder controle heeft gebracht door hem een armklem aan te brengen totdat de aanhouding van J. was volbracht. F. was bang dat wanneer hij die armklem niet zou aanbrengen, verzoeker weer opnieuw zou terugkomen. F. heeft aangegeven dat hij eerst heeft geprobeerd verzoeker pratend bij J. weg te houden. Vervolgens heeft hij verzoeker weggeduwd en toen ook dat geen resultaat had, ging de geweldsspiraal volgens F. omhoog en heeft hij een armklem aangelegd. Hierbij had F. zijn linker knie op de rechter bovenarm van verzoeker geplaatst. Met zijn rechterhand heeft hij de rechterpols van verzoeker vastgepakt en deze middels een hefboom omhoog geheven. Deze armklem zal volgens F. hooguit twee minuten hebben geduurd.

F. heeft verklaard dat hij het na afloop van het incident niet nodig vond om verzoeker aan te houden. Hierbij heeft F. opgemerkt dat hij niet wist wat er was voorgevallen voordat hij

ter plaatse kwam. Zijn collega's dachten er anders over en hebben met betrekking tot verzoeker overleg gevoerd met de hulpofficier van justitie, aldus F.

4.5. Betrokken politieambtenaar Fr. heeft verklaard dat zij zich niet veel meer van het voorval kon herinneren. Voorts heeft zij verklaard dat er ter plaatse drie of vier politieauto's aanwezig waren (inclusief de auto waarin zij zelf reed). Er waren volgens Fr. veel omstanders en er was sprake van een hectische situatie. Het spanningsveld was hoog en Fr. had gezien dat collega's bezig waren met een dan wel meerdere manspersonen. Zij had niet gezien wie J. had aangehouden.

Fr. heeft verklaard dat zij naar het slachtoffer toe was gelopen en dat zij had geprobeerd haar te kalmeren. Het lukte echter niet haar rustig te krijgen en het slachtoffer was volgens Fr. erg lastig. Het slachtoffer was aan het slaan en schoppen om weer naar J. toe te kunnen gaan. Omdat het slachtoffer heel recalcitrant was, had Fr. haar samen met haar collega R. aangehouden wegens het belemmeren dan wel beletten van de aanhouding van J.

Fr. heeft verklaard dat zij verzoeker niet heeft gezien.

4.6. De betrokken politieambtenaren D. en R. hebben verklaard zich weinig meer van het incident te kunnen herinneren en hun verklaring heeft dan ook weinig relevante informatie opgeleverd.

Beoordeling

5. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 Grondwet (zie Achtergrond, onder 1.). Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Op grond van artikel 8, eerste lid, Politiewet (zie Achtergrond, onder 2.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste).

6.1. Vast is komen te staan dat de politie de melding had ontvangen dat J. zijn vriendin had geslagen. Gelet op de informatie die de Nationale ombudsman ambtshalve bekend is, acht hij de aanhouding van J. terecht en traden de betrokken politieambtenaren op in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

Nadat medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman de betrokken politieambtenaren hebben gehoord, is de indruk ontstaan dat de aanhouding van J. - vanwege diens verzet bij die aanhouding - met meer geweld gepaard is gegaan dan de

verschillende politieambtenaren hebben verklaard. Zowel Ko., Kl. als A. hebben verklaard dat J. zich tegen zijn aanhouding heeft verzet, maar alleen Ko. heeft verklaard dat hij J. driemaal met de wapenstok heeft geslagen om zijn verzet te breken, waarna J. naar de grond is gebracht.

Gelet op de afgelegde verklaringen is de Nationale ombudsman ervan overtuigd geraakt dat het de betrokken politieambtenaren veel inspanning heeft gekost om J. daadwerkelijk aan te kunnen houden, waarbij fors geweld is gebruikt.

6.2. Vast is komen te staan dat verzoeker zich met de aanhouding van J. heeft bemoeid. Verzoeker heeft zelf ook verklaard dat hij naar J. wilde toelopen en heeft gevraagd of hij mee mocht naar het politiebureau omdat hij J. wel rustig zou krijgen.

De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat toen de beslissing was genomen om J. aan te houden, er geen ruimte meer was voor een gesprek of discussie.

Gelet op de omstandigheden waaronder J. werd aangehouden, kan de Nationale ombudsman zich voorstellen dat verzoekers aanwezigheid en zijn bemoeienissen - hoe goed bedoeld misschien dan ook - niet gewenst waren. J. bood immers veel verzet en het kostte de politieambtenaren veel moeite om hem daadwerkelijk te kunnen aanhouden. Dat verzoekers aanwezigheid niet gewenst was, wordt bevestigd door de verklaring van Ko., die heeft aangegeven dat verzoeker hem belette om J. aan te houden, en de verklaring van Kl., die heeft verklaard dat hij verzoeker achter zich hoorde roepen en probeerde de aanhouding te belemmeren.

Gelet op het proces-verbaal dat betrokken politieambtenaar F. op de dag van het incident heeft opgemaakt en hetgeen hij op 10 juni 2008 heeft verklaard, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat hij verzoeker meerdere malen heeft gemaand rustig te blijven en dat hij heeft geprobeerd hem op afstand te houden door hem weg te duwen. De Nationale ombudsman acht het niet onredelijk dat toen verzoeker daaraan geen gehoor gaf, hij verzoeker een hardere duw gaf, aangezien hij een belemmering vormde om de aanhouding van J. te voltooien. Dat verzoeker hierdoor in de struiken is gevallen, is vervelend maar betekent niet dat het geweld disproportioneel was. Nu F. verzoeker al een aantal malen had teruggeduwd en verzoeker telkenmale richting J. probeerde te lopen, acht de Nationale ombudsman het bovendien niet onredelijk dat F. van deze situatie gebruik heeft gemaakt om verzoeker te fixeren om te voorkomen dat verzoeker opnieuw richting J. zou lopen. Verzoeker is weliswaar niet voor het gebruikte geweld gewaarschuwd, maar F. heeft wel geprobeerd om verzoeker op minder ingrijpende wijze op afstand te houden. Nu het voor de aanhouding van J. nodig was om verzoeker op afstand te houden en dit niet op andere, minder ingrijpende wijze, mogelijk bleek te zijn, heeft de politie niet gehandeld in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

De Nationale ombudsman merkt overigens nog op dat tijdens het onderzoek is gebleken dat er van het jegens verzoeker toegepaste geweld geen geweldsrapportage is opgemaakt. Dat dit niet is gebeurd, acht de Nationale ombudsman niet juist (zie Achtergrond, onder 3.).

II. Ten aanzien van de aanhouding

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat toen hij zich op het politiebureau meldde om een klacht in te dienen, hij is aangehouden wegens het belemmeren van een ambtshandeling.

2. De korpsbeheerder heeft bij brief van 8 april 2008 gesteld dat verzoeker is aangehouden omdat hij zich steeds in de richting van de aanhouding van J. bleef bewegen.

De politieambtenaren die bezig waren met de aanhouding van J. hebben via de mobilfoon aan de hulpofficier van justitie doorgegeven dat verzoeker verdachte was in dezelfde zaak en kon worden aangehouden. Omdat verzoeker meteen na deze melding het politiebureau kwam binnenlopen, heeft de hulpofficier van justitie besloten om verzoeker op dat moment aan te houden.

3.1 In het proces-verbaal van aanhouding van 4 juli 2006, opgemaakt door hulpofficier van justitie V., staat vermeld dat de betrokken politieambtenaren bij de aanhouding van J. door verzoeker werden belemmerd. Verzoeker zou volgens de politieambtenaren geprobeerd hebben de aanhouding van J. te verhinderen.

Omstreeks 14.30 uur verscheen verzoeker vrijwillig aan het politiebureau om zijn beklag te doen met betrekking tot de aanhouding van J., en is hij ter plaatse aan het politiebureau aangehouden, aldus het proces-verbaal.

3.2 In het proces-verbaal van bevindingen van betrokken politieambtenaar F. van 4 juli 2006 staat onder meer vermeld dat verzoeker zich druk met de aanhouding van J. bemoeide. Verzoeker wilde de collega's Kl. en Ko. weerhouden om J. aan te houden en probeerde hen vast te pakken. In het proces-verbaal staat voorts vermeld dat F. deze handeling staakte door verzoeker bij zijn borst vast te pakken en weg te duwen van de plaats waar de aanhouding plaatsvond. Verzoeker probeerde meerdere malen terug te lopen naar de plaats van de aanhouding.

4. Verzoeker heeft bij brief van 29 mei 2008 aan de Nationale ombudsman gesteld dat hij ook meteen had kunnen worden aangehouden omdat er genoeg politievoertuigen waren om hem mee te nemen. Verzoeker heeft aangegeven het idee te hebben dat wanneer hij niet naar het politiebureau was gegaan om een klacht in te dienen, hij niet zou zijn

aangehouden.

5.1. Betrokken politieambtenaar Ko. heeft op 10 juni 2008 onder meer verklaard dat hij na het incident met zijn collega A. besprak dat zij verzoeker nog moesten aanhouden omdat verzoeker Ko. had belet om J. aan te houden. Ko. heeft aangegeven dat hij niet wist waarom zijn collega's verzoeker niet hebben meegenomen naar het politiebureau. Zelf reed Ko. in een hondenuitvoertuig, waarin geen ruimte is om een persoon naar het politiebureau over te brengen.

Op het politiebureau heeft er volgens Ko. eerst een gesprek met collega's plaatsgevonden over de aanhouding, waarna Ko. werd verzocht contact op te nemen met de dagcoördinator van Woensel-Noord. Toen is besloten dat verzoeker zou worden aangehouden. Het was volgens Ko. nog een heterdaad-situatie; ze wilden eigenlijk nog terug gaan om hem alsnog aan te houden.

5.2. Betrokken ambtenaar V. heeft op 8 juli 2008 onder meer tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman verklaard dat verzoeker zich op 4 juli 2008 op het politiebureau meldde om zijn verhaal te doen over de aanhouding van J. en de wijze waarop de politie ter plaatse was opgetreden. V. had contact gezocht met één van de surveillance-eenheden om te vragen wat er precies was voorgevallen. V. heeft verklaard dat hij hierover werd teruggebeld en dat hem werd verteld dat verzoeker tijdens de aanhouding van J. had geprobeerd om J. te ontzetten. Er was nog sprake van een heterdaad-situatie en toen is besloten om verzoeker aan te houden, aldus V.

Het is volgens V. absoluut niet waar dat verzoeker is aangehouden omdat hij een klacht over de politie wilde indienen. V. heeft verklaard dat hij gewoon op de feiten is afgegaan en dat hij verzoeker er zelfs nog op heeft gewezen dat hij een klacht kon indienen.

Volgens V. is verzoeker niet meteen ter plaatse aangehouden omdat de betrokken politieambtenaren hun handen vol hadden aan de aanhouding van J.

Beoordeling

6. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit betekent dat de politie deskundig en objectief dient te handelen, hetgeen betekent dat beslissingen moeten zijn gesteund op voldoende en afgewogen informatie.

7. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat verzoeker het gevoel heeft dat hij is aangehouden omdat hij een klacht wilde indienen bij de politie.

De Nationale ombudsman heeft echter niet de indruk gekregen dat betrokken ambtenaar V. verzoeker heeft aangehouden vanwege zijn klachten over de politie. Betrokken

ambtenaar Ko. heeft immers verklaard dat het - nadat J. was overgebracht naar het politiebureau - de bedoeling was om terug te gaan en verzoeker alsnog aan te houden. Bovendien heeft V. verklaard dat hij verzoeker op basis van de feiten heeft aangehouden en hij verzoeker zelfs nog heeft gewezen op de klachtenprocedure.

Gezien de hectiek rondom de aanhouding van J. én het feit dat de betrokken ambtenaren ter plaatse ieder met hun "eigen taak" bezig waren waardoor niet voor iedereen duidelijk was wat er zich rondom verzoeker had afgespeeld, acht de Nationale ombudsman het voorstelbaar dat verzoeker niet meteen is aangehouden en acht hij het niet onredelijk dat verzoekers aanhouding alsnog op het politiebureau heeft plaatsgevonden. Hiermee heeft de politie niet in strijd met het vereiste van professionaliteit gehandeld.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van de klachtbehandeling

Bevindingen

1. De Nationale ombudsman heeft uit eigen beweging onderzoek ingesteld naar de beslissing van de korpsbeheerder van 13 juli 2006 waarbij verzoeker niet-ontvankelijk is verklaard wegens de mogelijkheid van bezwaar en beroep, én de wijze waarop deze beslissing is gemotiveerd.

Nadat verzoekers raadsman op 9 augustus 2006 een brief aan de korpsbeheerder had gestuurd, nam deze alsnog de klacht in behandeling.

2. Bij brief van 8 april 2008 heeft de korpsbeheerder gesteld dat verzoekers zaak in overleg met de officier van justitie is geseponeerd, omdat de schade als voldoende straf werd beschouwd. Dit was door de klachtencoördinator geïnterpreteerd als zijnde een "Justitiebeslissing". Om die reden was verzoekers klacht niet-ontvankelijk verklaard.

Beoordeling

3.1. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit betekent dat wanneer een burger een klacht indient, deze volgens de regels ten aanzien van klachtbehandeling dient te worden behandeld.

3.2. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit betekent dat de reactie op een klacht met een feitelijk juiste motivering dient te zijn onderbouwd.

4. Vast is komen te staan dat verzoeker op 5 juli 2006 een klacht heeft ingediend over het feit dat hij tijdens de aanhouding van J. met geweld in de struiken is geduwd en is vastgehouden. Gelet op het bepaalde in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond, onder 4.) diende de politie deze klacht over de gedragingen van de politie in behandeling te nemen. Er was in het geheel geen sprake van een handeling waartegen verzoeker bezwaar dan wel beroep kon instellen, zodat de Nationale ombudsman de motivering van het niet in behandeling nemen van de klacht onbegrijpelijk acht.

Hiermee heeft de korpsbeheerder gehandeld in strijd met het beginsel van fair play en het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost is niet behoorlijk wegens schending van het beginsel van fair play en het motiveringsvereiste.

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost is

niet gegrond ten aanzien van:

- het jegens verzoeker gebruikte geweld;
- de aanhouding op het politiebureau.

Onderzoek

Op 13 september 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer S. te Eindhoven, ingediend door de heer mr. M.A.E.A. Muurmans, advocaat te Eindhoven, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost (de burgemeester van Eindhoven), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor het justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

In een later stadium van het onderzoek werd de betrokken politieambtenaren een aantal vragen gesteld.

Verzoeker werd in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder en de betrokken ambtenaar V. deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoekers raadsman gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen en/of aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift van 12 september 2007, met bijlagen.
2. Standpunt van de korpsbeheerder van 8 april 2008, met bijlagen, waaronder het intern klachtdossier en het strafdossier.
3. Reactie van verzoeker van 29 mei 2008.
4. Verklaringen van de betrokken ambtenaren Kl., Ko., A., R., F. en Fr. van 10 juni 2008.
5. Verklaring van betrokken ambtenaar D. van 16 juni 2008.
6. Verklaring van betrokken ambtenaar V. van 8 juli 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

2. Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

3. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

Artikel 17

"1. De ambtenaar die geweld heeft aangewend, meldt de feiten en omstandigheden dienaangaande, alsmede de gevolgen hiervan, onverwijld aan zijn meerdere.

2. De melding, bedoeld in het eerste lid, wordt door de meerdere terstond vastgelegd op een daartoe door Onze Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij ministeriële regeling vastgestelde wijze.

3. De melding, bedoeld in het tweede lid, wordt door de korpschef binnen 48 uur ter kennis gebracht van de officier van justitie van het arrondissement waarbinnen het geweld is aangewend, dan wel door de commandant van de Koninklijke Marechaussee van de officier van justitie te Arnhem belast met militaire zaken ingeval het een militair betreft, indien:

a. de gevolgen van het aanwenden van geweld daartoe naar het oordeel van de korpschef of de commandant aanleiding geven,

b. het aanwenden van geweld lichamelijke letsels van meer dan geringe betekenis dan wel de dood heeft veroorzaakt, of

c. gebruik is gemaakt van een vuurwapen en daarmee één of meer schoten zijn gelost."

4. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:1

"1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te

dienen bij dat bestuursorgaan.

2. Een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan."

Artikel 9:2

"Het bestuursorgaan draagt zorg voor een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over zijn gedragingen en over gedragingen van bestuursorganen die onder zijn verantwoordelijkheid werkzaam zijn."